

Tilslutning for afledning af spildevand

Fedtudskiller fra produktionskøkken

Afgørelse om tilslutning af spildevand til offentlig kloak, jf. miljøbeskyttelseslovens § 28, stk. 3.

Nærmere oplysninger:

Dato	7. juni 2021
Sagsnr.	06.01.15-P19-8-19
Virksomhedens navn	Børnehaven Porskjær
Adresse	Porskjærvej 45, 8464, Galten
CVR nr.	29189633
P.nr.	1003688682
Kontaktperson	Kurt Bonde Rasmussen Tlf. 51727168 Mail kurt.bonde.rasmussen@skanderborg.dk
Tilladelsen omhandler	Fedtudskiller fra produktionskøkken
Matrikel nr.	7A
Kommuneplanområde	30.O.03 - offentlige formål
Lokalplanområde	1.D7-01 - offentlig område
Kloakopland og - status	B7A, Fælleskloakeret
Renseanlæg	Skovby renseanlæg via Galten renseanlæg
Tilsynsmyndig	Skanderborg Kommune

Indhold

1.	Resume.....	3
2.	Afgørelse	3
2.1	Ansøgning.....	3
3.	Vilkår	3
3.1	Generelt	3
3.2	Indretning	4
3.3	Drift og vedligehold af fedtudskiller	4
3.4	Afledning fra fedtudskiller	4
3.5	Egenkontrol.....	5
3.5.1	Analyser	5
3.5.2	Driftsjournal.....	5
4.	Spildevandsteknisk vurdering	6
4.1	Beskrivelse af køkken og dimensionering af fedtudskiller.....	6
4.2	Drift og vedligehold af fedtudskiller	6
4.3	Afledningsvilkår og beskrivelse af vaske- og rengøringsmidler samt ABC-vurdering	7
4.4	Egenkontrol og sikkerhedsforanstaltninger.....	8
5.	Natura 2000 og strengt beskyttede arter (bilag IV)	8
6.	Grundvandsvurdering	8
7.	Bemærkninger til afgørelsen	8
8.	Anvendelse af bedst tilgængelige teknologi (BAT)	8
9.	Klagevejledning.....	9
9.1	Søgsmål	9
9.2	Aktindsigt.....	9
10.	Lovgrundlag	9
11.	Underretning om afgørelsen.....	10

1. Resume

Skanderborg Kommune meddeler tilslutningstilladelse på nærmere angivne vilkår til Børnehaven Porskjær, Porskjærvej 45, 8464, Galten.

Vi har i tilladelsen stillet vilkår, der skal sikre, at fedtholdigt spildevand fra virksomheden bliver ledt til offentlig kloak på en måde, som ikke belaster systemet og renseanlægget.

Tilladelsen indeholder desuden en teknisk vurdering.

Tilladelsen omhandler kun tilslutning af spildevand fra køkkenet, og forholder sig dermed ikke til øvrigt spildevand eller andre myndighedstilladelser.

2. Afgørelse

Skanderborg Kommune meddeler hermed tilladelse til tilslutning af spildevand til det offentlige spildevandssystem fra Børnehaven Porskjær, Porskjærvej 45, 8464, Galten.

Vi meddeler tilladelsen efter miljøbeskyttelseslovens § 28, stk. 3 og spildevandsbekendtgørelsens § 13, stk 1.

Vi kan til enhver tid ændre vilkårene ved påbud, hvis vi vurderer, at der er grundlag for det. Det kan f.eks. være i forbindelse med ny teknologi eller ny viden om stoffers farlighed eller af hensyn til spildevandsanlægget eller driftspersonalets arbejdsmiljø og sikkerhed. Såfremt vi varsler en ændring af vilkår, vil varslet blive fulgt af en klagefrist.

Vi meddeler afgørelsen på vilkårene i kapitel 3.

2.1 Ansøgning

Vi har den 24. maj 2019 modtaget ansøgning, om afledning af fedtholdigt spildevand fra produktionskøkken. Ansøgningen indeholder en beskrivelse af produktionskøkkenet med kloaktegninger, dimensionering af fedtudskiller og slamfang samt oplysninger om diverse rengøringsmidler. Ansøgningen har været sat i bero i et par år, men er senest suppleret løbende fra den 19. april – 17. maj 2021, hvor sagen bl.a. er opdateret med type af rengøringsmidler virksomheden anvender, forbrug samt ABC-vurderinger.

3. Vilkår

3.1 Generelt

1. Et eksemplar af denne tilladelse skal til enhver tid være tilgængelig for de personer, som har ansvaret for køkkenets indretning og drift.
2. Virksomhedens indretning og drift skal være i overensstemmelse med det i ansøgningen oplyste.
3. Virksomheden må ikke uden forudgående tilladelse fra os, foretage ændringer i den oplyste driftsform eller indretning, hvis dette medfører forøgede spildevandsmængder eller væsentlig ændring i spildevandets sammensætning.
4. Virksomheden har alle udgifter til opfyldelse af vilkår i tilladelsen.

3.2 Indretning

5. Fedtholdigt spildevand skal aflede til den offentlige kloak via korrekt dimensioneret slamfang og fedtudskiller.
6. Fedtudskilleren skal være CE-mærket i henhold til DS/EN 1825-1 og dimensioneret i forhold til maksimal tilledt spildevandsmængde. Dimensioneringen af udskiller skal ske i henhold til DS/EN 1825-2.
7. Virksomheden har ansvar for, at der er etableret prøvetagningsbrønd efter fedtudskilleren, så det er muligt at udtage spildevandsprøver af det spildevand, der afledes efter udskilleren.
8. Regnvand fra tage og befæstede arealer samt sanitært spildevand må ikke ledes til kloak via slamfang, fedtudskilleren og prøvetagningsbrønd.
9. Samtlige afløb, hvorfra der afledes fedtholdigt spildevand, skal være tilkoblet fedtudskilleren.
10. Sanitets- og processpildevand må først sammenblandes efter prøvetagningsbrønd.
11. Fedtudskilleren skal være anbragt frostfrit og være let tilgængelig for inspektion og rensning. Dæksler skal være ført til terræn.
12. Der skal være etableret udluftningsrør fra fedtudskilleren, som munder ud i det fri, for at systemet ventileres og svovlbrinte luftes ud.
13. Alle afløbsinstallationer, herunder tilkobling til den offentlige kloak, skal udføres af autoriseret kloakmester.

3.3 Drift og vedligehold af fedtudskiller

14. Fedtudskilleren skal tømmes, når fedtet udgør 70 % af udskillerens opsamlingskapacitet, dog mindst 1 gang i kvartalet.
15. Ved tømning skal fedtudskilleren renses og fyldes med rent vand.
16. Fedtudskilleren skal tømmes efter en fast tømningsordning med et slamsugerfirma, der er godkendt til opgaven.
17. Der skal etableres alarm i fedtudskilleren. Alarmen skal udløses, når fedtet udgør 70 % af udskillerens kapacitet.
18. Rengøringsmidler og sæber skal være tilpasset fedtudskilleren, så de ikke hindrer fedtudskillerens funktion.
19. Såfremt rengøringsmidler udskiftes, skal Skanderborg Kommune forinden have mulighed for at vurdere disse – herunder sikre, at midlerne ikke indeholder A og B stoffer.

3.4 Afledning fra fedtudskiller

20. Spildevandet skal i afløbet fra virksomheden overholde følgende grænseværdier:

- Temperaturen må ikke overskride 35 °C.
  - pH-værdien skal ligge mellem 6,5-9,0.
  - Grænseværdien for fedt og olie på 50 mg/l i spildevandet må ikke overskrides.
21. Krav til spildevandets pH, temperatur og fedtindhold skal til stadighed være overholdt.
  22. De rengøringsprodukter, som anvendes i virksomheden, må kun indeholde C-stoffer.
  23. Spildevandet må ikke give anledning til væsentlige lugtgener i spildevandsselskabets spildevandssystem.

3.5 Egenkontrol

3.5.1 Analyser

24. Til kontrol af, om de fastsatte grænseværdier overholdes (vilkår 22), skal virksomheden inden for det kommende halve år, fra denne tilladelse er givet, lade udtage 2 prøver af processpildevandet. Den første prøve skal udtages **senest den 1. september 2021**, mens den anden skal udtages **senest den 1. december 2021**. Resultatet af de to prøver skal sendes til Skanderborg Kommune på mail: virksomhed@skanderborg.dk med kopi til Skanderborg Forsyning på mail: service@skanderborgforsyning.dk, senest 1 måned efter, at prøverne er udtaget.
25. Virksomheden skal herefter, såfremt Skanderborg Kommune finder det nødvendigt, dokumentere, at vilkår 20 er overholdt.
26. Prøverne af spildevandet skal udtages som stikprøver i målebrønden efter fedtudskilleren og inden sammenblanding med andet spildevand.
27. Prøverne skal udtages og analyseres af et af DANAK akkrediteret laboratorium.
28. Hvis der ved måling konstateres, at vilkår 20 ikke er overholdt, skal virksomheden straks underrette Skanderborg Kommune. Senest 14 dage efter konstateret overskridelse skal virksomheden fremsende redegørelse for, hvilke foranstaltninger, der agtes foretaget. Målinger skal herefter gentages indtil vilkår 20 er opfyldt.

3.5.2 Driftsjournal

29. Virksomheden skal føre en driftsjournal, som på forlangende skal forevises Skanderborg Kommune. Journalen skal indeholde følgende:
  - Dato for tømning, rensning og genopfyldning af fedtudskilleren.
  - Observationer/bemærkninger ved tømning (f.eks. vurdering af fedtlagets tykkelse, vurdering af om tømningens frekvens er passende).
  - Driftsjournalen skal opbevares på virksomheden i mindst 2 år og være tilgængelig for tilsynsmyndigheden. Oplysningerne skal fremvises/tilsendes på forlangende.

4. Spildevandsteknisk vurdering

Skanderborg Kommune har den 24. maj 2019 modtaget ansøgning om tilslutningstilladelse for fedtholdigt spildevand fra Børnehaven Porskjær, Porskjærvej 45, 8464 Galten.

Ansøgningen indeholder en beskrivelse af virksomhedens tekniske installationer og produktionen, herunder grundlag for dimensionering af fedtudskiller, kloaktegninger samt oplysninger om rengøringsmidler. Vi har også modtaget ABC-vurderinger og datablade på rengøringsmidlerne.

Ansøgningen er senest suppleret den 17. maj 2021.

Vurderingen er lavet på baggrund af ansøgningen.

Vilkårene i tilladelsen er stillet ud fra en vurdering af, at virksomheden ved overholdelse af de givne vilkår kan drives på det pågældende sted uden gener for kloaksystemet, renseanlægget, personale på renseanlægget eller omgivelser.

4.1 Beskrivelse af køkken og dimensionering af fedtudskiller

Fedtudskilleren er etableret i forbindelse med et køkken med en forventet produktion pr. uge på 700 måltider.

Forudsætninger for dimensionering af fedtudskiller er, at køkkenet er indrettet med afløb fra 3 køkkenvaske (Ø 50), 1 opvaskemaskine med tørrebane og 1 gulvafløb (Ø 100). Alle afløb er ført til fedtudskiller.

Det er beregnet, at den nominelle størrelse af fedtudskilleren er 5,95 l/s med et slamfang på minimum 590 liter. Fedtudskillerens nominelle størrelse skal således være minimum 6 l/s med et slamfang på 600 liter. Der installeres en fedtudskiller på 10 l/s med integreret slamfang.

Beregningen af den nominelle størrelse af fedtudskilleren tager udgangspunkt i Rørcenter-anvisning 005 fra Teknologisk Institut, og at driften er svarende til en kantine i virksomhed.

Dimensioneringen er lavet ud fra 140 måltider pr. dag med et vandforbrug på 700 liter pr. dag og 154 m³ pr. år.

Den dimensionsgivende spildevandsstrøm i fedtudskilleren er herudfra beregnet til 3,52 l/s.

Der er benyttet en temperaturfaktor på 1,3, hvilket betyder, at spildevandets temperatur i indløbet til fedtudskilleren kan være mere end 60 °C.

Der er benyttet en densitetsfaktor på 1, hvilket betyder at densiteten af fedt/olier, der benyttes i restauranten er $\leq 0,94 \text{ g/cm}^3$. Derudover er der benyttet en rensningsfaktor på 1,3, hvilket betyder, at der benyttes rengøringsmidler.

Vi vurderer, at dimensioneringen af fedtudskilleren er korrekt. Den valgte fedtudskiller er CE-mærket.

4.2 Drift og vedligehold af fedtudskiller

Det er ikke oplyst, at der foretages spuling/rensning ved hjælp af højtryk eller damp. Der vil blive brugt rengøringsmidler og opvaskemiddel.

Da fedtudskilleren er en nyetablering er der ikke erfaring med, hvor ofte den skal tømmes. Vi har derfor sat krav om, at udskilleren skal tømmes mindst 1 gang i kvartalet. Samtidig er der sat krav om, at udskilleren skal tømmes, når den er 70 % fyldt, hvis 1 gang i kvartalet ikke er tilstrækkeligt. Derudover er der sat krav om, at vaskemidler/rengøringsmidler skal være tilpasset fedtudskilleren, så fedtudskillerens funktion ikke hindres.

4.3 Afledningsvilkår og beskrivelse af vaske- og rengøringsmidler samt ABC-vurdering

Spildevandet fra produktionen forventes at indeholde organisk materiale, herunder fedt og olie samt sæbe og rensemidler. Der er fastsat krav til spildevandets sammensætning, herunder maksimale indhold af fedt/olie, pH samt temperatur. Disse vilkår stilles dels af hensyn til driften af det offentlige spildevandsnet og renseanlægget. Grænseværdierne er baseret på værdierne i spildevandsvejledningen.

Rengøringsprodukterne, der bruges i produktionen, varierer meget i pH med meget høje og meget lave pH værdier. Det er kun 1 af produkterne, der ligger inden for pH intervallet 6,5-9. De meget lave og meget høje pH værdier i de resterende produkter gør, at virksomheden skal have særligt fokus på, at pH-værdien i spildevandet holdes inden for de i vilkåret stillede værdier.

Vi har modtaget en ABC-vurdering af de indholdsstoffer i spildevandet, der fremgår af databladene. I henhold til Miljøstyrelsens vejledning nr. 2/2006 om tilslutning af industrispildevand til offentlige spildevandsanlæg grupperes stofferne i følgende kategorier:

- A-stoffer, hvis egenskaber bevirker, at de er uønskede i afløbssystemet. Stofferne bør erstattes eller reduceres til et minimum.
- B-stoffer, der ikke bør forekomme i så store mængder i det tilledte spildevand, at miljømæssige kvalitetskrav/kriterier overskrides. For udvalgte stoffer er der i vejledningen fastsat grænseværdier.
- C-stoffer, der ikke i kraft af deres egenskaber giver anledning til fastsættelse af grænseværdier i tilledt spildevand.

De rengøringsmidler virksomheden har angivet, de anvender, gennemgås herunder.

Produkt	Anvendelse	pH	Forventet forbrug pr. år	ABC-klassificering
Abena Puri-line	Håndopvask uden parfume og farve	7	25 L	Svanemærket
Maskinopvask, Abena	Maskinopvask uden klor	> 13	50-55 l	Svanemærket
CARE-TAB for RATIONAL selfcooking center	Skylletablet til oven	2,5	200 tabs	C
Cleaning-Tab for RATIONAL SelfCookingCenter	Vasketablet oven	12,7	200 tabs	B/C

Ved gennemgang af indholdsstofferne, der fremgår af den fremsendte ABC-vurdering, har vi fundet, at de rengøringsprodukter, som virksomheden benytter, primært er svanemærkede og kun indeholder C-stoffer.

Cleaning-Tab for RATIONAL SelfCookingCenter indeholder dog et enkeltstof, der er giftig for vandlevende organismer og er tvivlsomt biologisk nedbrydeligt, hvorfor det er et B-stof. Da koncentrationen er mindre end 2,5 % og der kun anvendes 200 tabs årligt, vurderer Skanderborg Kommune, at Cleaning-Tab for RATIONAL SelfCookingCenter kan anvendes.

Ingen af produkterne indeholder liste A-stoffer.

Der er stillet vilkår om, at virksomheden skal orientere os, så vi har mulighed for at vurdere på datablade, hvis virksomheden skaffer rengøringsmidler. Dette for at sikre, at der ikke kommer A eller B stoffer i spildevandet.

4.4 Egenkontrol og sikkerhedsforanstaltninger

Der er indsat vilkår om udtagning af 2 prøver og efterfølgende analyse af spildevandet efter fedtudskilleren. Den første prøve skal udtages kort efter at denne afgørelse er meddelt. Herefter kan vi kræve udtaget yderligere analyser af spildevandet, såfremt vi mistænker pH værdien i det afledte spildevand for at ligge uden for grænseområdet samt hvis der konstateres unormale mængder fedt i kloaksystemet.

Vi har stillet vilkår om, at virksomheden skal registrere datoer for tømning af fedtudskiller, herunder datoer for tømning og rensning samt observationer ved tømning, så ændringer ikke sker ubemærket og der sker regelmæssig vedligehold af fedtudskilleren.

Driftsjournalen skal opbevares på virksomheden i mindst 2 år og være tilgængelig for tilsynsmyndigheden. Oplysningerne skal fremvises/tilsendes på forlangende.

5. Natura 2000 og strengt beskyttede arter (bilag IV)

Da spildevandet i denne tilladelse ledes til det offentlige spildevandssystem, hvorfra der er udledning til recipient, har vi foretaget en vurdering om, at internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000) og strengt beskyttede arter (Bilag IV) ikke bliver påvirket.

6. Grundvandsvurdering

Kommunen skal jf. bekendtgørelsen om indsatsområder for vandområdedistrikter vurdere, om projektet indebærer en direkte eller indirekte påvirkning af grundvandsforekomst.

Nærmeste grundvandsforekomst er den regionale grundvandsforekomst DK_1_456_180. Den kemiske tilstand af grundvandsforekomsten er ringe pga. arsen, mens den kvantitative tilstand er god. Arsen er naturligt forekommende i grundvandsforekomsten. Projektet vurderes ikke at medfører en forringelse af grundvandsforekomstens tilstand, og hindre ikke opfyldelse af de fastsatte miljømål.

7. Bemærkninger til afgørelsen

Et udkast til denne afgørelse har været i høring hos virksomheden samt Skanderborg Forsyning i perioden den 21. maj 2021 til 4. juni 2021.

Hverken virksomheden eller Skanderborg Forsyningen havde bemærkninger.

8. Anvendelse af bedst tilgængelige teknologi (BAT)

Virksomheden har etableret slamfang og fedtudskiller. Desuden anvender de rengøringsmidler primært med C-stoffer. De forebygger således forurening af kloakledninger, renseanlæg og recipienter ved at anvende renere teknologi samtidig med, at vi forventer, at der kun tilføres stoffer, der lever op til grænseværdierne fastsat ved vilkår. Vi vurderer derfor, at virksomheden har etableret og taget højde for forureningsbegrænsende tiltag.

9. Klagevejledning

Afgørelsen kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet af

- ansøgeren,
- enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald,
- Sundhedsstyrelsen samt
- visse lokale og landsdækkende foreninger, der har natur og miljø som hovedformål jf. §§ 98 - 100 i Miljøbeskyttelsesloven.

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af www.naevneneshus.dk. Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NEM-ID.

Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen.

En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen.

Privatpersoner skal betale et gebyr på 900 kr. for at klage og virksomheder og organisationer skal betale et gebyr på 1.800 kr. for at klage. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen, i dette tilfælde Skanderborg Kommune.

Anmodningen skal sendes til Skanderborg Kommune, så vidt muligt elektronisk, til virksomhed@skanderborg.dk eller til adressen Skanderborg Fælled 1, 8660 Skanderborg. Vi videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Dato for klagefristens udløb er den 5. juli 2021.

9.1 Søgsmål

Såfremt afgørelsen ønskes prøvet ved domstole, skal et eventuelt søgsmål iflg. miljøbeskyttelseslovens § 101 være anlagt senest 6 måneder efter, at afgørelsen er modtaget – eller hvis sagen påklages - inden 6 måneder efter, at en endelig afgørelse foreligger.

9.2 Aktindsigt

Der gøres opmærksom på, at der til enhver tid er adgang til aktindsigt i sagen og i de resultater af virksomhedens egenkontrol, som tilsynsmyndigheden har.

10. Lovgrundlag

Miljøbeskyttelsesloven, jf. lovbek. nr. 1218 af 25. november 2019 med senere ændringer

Spildevandsbekendtgørelsen, jf. bek. nr. 2292 af 30. december 2020 om spildevandstilladelser m.v. efter miljøbeskyttelseslovens kapitel 3 og 4

Spildevandsvejledningen, miljøstyrelsens vejledning nr. 2/2006 om tilslutning af industrispildevand til offentlige spildevandsanlæg

11. Underretning om afgørelsen

Følgende er underrettet om afgørelsen med kopi:

- Børnehaven Porskjær ved Kurt Bonde Rasmussen (kurt.bonde.rasmussen@skanderborg.dk)
  - Skanderborg Forsyning (service@skanderborgforsyning.dk)
  - Styrelsen for Patientsikkerhed (trnord@stps.dk)
  - Danmarks Naturfredningsforening, Lokalkomiteen for Skanderborg (dnskanderborg-sager@dn.dk)
  - Friluftsrådet, Kreds Søhøjlandet, (soehoejlandet@friluftsraadet.dk)
-